

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer
26 januari 2021	D.069812 Z.025391

Voorstel ingebracht door T.R.R. Minning
Portefeuillehouder P.J.A.M. Van den Hurk
Begrotingsprogramma en Sport, cultuur en recreatie
taakveld Cultureel Erfgoed

Onderwerp Erfgoedverordening Buren 2021

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad besluit de erfgoedverordening vast te stellen.

Samenvatting van het voorstel

Per 1 juli 2016 is de Erfgoedwet ingevoerd. De wet vervangt zes verschillende wetten (waaronder de Monumentenwet) en een regeling. De huidige Erfgoedverordening moet aangepast worden om aan te sluiten bij de Erfgoedwet. In onze Erfgoedverordening wordt nog naar de oude wetgeving verwezen. In hoofdlijnen bevat de nu voorliggende Erfgoedverordening Buren 2021 dezelfde bepalingen als de oude verordening als het gaat om de bevoegdheden van het gemeentebestuur om erfgoed aan te wijzen en te beschermen. De raad wordt voorgesteld om de Erfgoedverordening Buren 2021 vast te stellen.

Wijzigingen op grond van de Erfgoedwet zijn:

- Het college moet een door eenieder te raadplegen gemeentelijk register bijhouden van krachtens de Erfgoedverordening aangewezen cultureel erfgoed. Dit gebeurt o.a. in de Welstandsnota en het Archeologiebeleid;
- Het Rijk wil voorkomen dat belangrijke cultuurobjecten verdwijnen, bijvoorbeeld naar het buitenland. Daarom is in de Erfgoedwet een adviesplicht bij voorgenomen afstoting opgenomen
- In de Erfgoedwet is een instandhoudingsplicht voor rijksmonumenten opgenomen. Een eigenaar moet zorgen dat zijn of haar rijksmonument zodanig onderhouden wordt, dat behoud gewaarborgd is. Met de instandhoudingsplicht kan de gemeente een eigenaar aanspreken die zijn rijksmonument niet onderhoudt. De instandhoudingsplicht voor gemeentelijke monumenten is opgenomen in de Erfgoedverordening.
- De Erfgoedwet anticipeert op de invoering van de Omgevingswet door overgangsrecht als gevolg waarvan delen van de Monumentenwet 1988 van kracht blijven, tot de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Daarom is de Erfgoedverordening zowel gebaseerd op de Erfgoedwet als op de Monumentenwet 1988.

HOOFDLIJNEN

1. Wat is de aanleiding van dit voorstel en wat is het (wettelijk) beleidskader?

Sinds juli 2016 is de Erfgoedwet van kracht. De Erfgoedwet vervangt en integreert een aantal wettelijke regelingen op het gebied van cultureel erfgoed. De Erfgoedwet kent een aantal nieuwe bepalingen voor gemeenten. Op grond van de nieuwe Erfgoedwet zijn gemeenten bijvoorbeeld verplicht een erfgoedregister bij te houden.

Door deze wetswijziging is de Erfgoedverordening gemeente Buren 2013 op enkele punten achterhaald. In onze verordening op het gebied van erfgoed wordt nog naar de oude wetgeving

verwezen. Actualisatie van de Erfgoedverordening is hierdoor nodig. De Erfgoedverordening Buren 2021 actualiseert de regelgeving voor de bescherming en instandhouding van het gemeentelijk erfgoed. De verordening ziet zowel op onroerend cultureel erfgoed (monumentale panden en terreinen) als op roerend cultureel erfgoed (cultuurhistorisch waardevolle goederen). In hoofdlijnen bevat de nu voorliggende Erfgoedverordening Buren 2021 dezelfde bepalingen als de oude verordening als het gaat om de bevoegdheden van het gemeentebestuur om erfgoed aan te wijzen en te beschermen.

Om te komen tot een nieuwe verordening heeft de modelverordening van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) als voorbeeld gediend. Tevens is gekeken naar andere vergelijkbare gemeentelijke erfgoedverordeningen in de regio.

Archeologie maakt in beginsel geen onderdeel meer uit van deze verordening. Archeologische waarden worden op grond van artikel 3.1.6. van het Besluit ruimtelijke ordening en artikel 5.2 van het Besluit omgevingsrecht beschermd via het ruimtelijke spoor: bestemmingsplannen en de uitgebreide afwijkingsprocedure op basis van artikel 2.12 van de Wabo.

In 2022 treedt de Omgevingswet in werking. Regels over het aanwijzen en beschermen van gemeentelijke monumenten worden dan opgenomen in het omgevingsplan. De inwerkingtreding van de Omgevingswet is echter al meerdere malen uitgesteld en is voor ons geen reden om nog langer te wachten met de actualisatie van ons beleid. Bovendien kan de inhoud van de nieuwe Erfgoedverordening straks als bouwsteen gebruikt worden bij het opstellen van onze omgevingsvisie en omgevingsplannen.

2. Wat is het beoogde effect; wat willen we bereiken? En waarom op deze manier?

Een actuele en compacte Erfgoedverordening, waarbij wordt aangesloten op landelijke en lokale trends en nationale wetgeving. De Erfgoedverordening zorgt voor het behoud van cultureel erfgoed.

3. Wat zijn de nadelen en/of mogelijke risico's als de raad het voorstel overneemt?

Geen

4. Wat betekent het als de raad dit voorstel *niet* overneemt?

Gemeenten dienen uitvoering te geven aan de Erfgoedwet. In het geval dat de raad het voorstel niet overneemt blijft de aanpassing van de oude Erfgoedverordening achterwege. De huidige Erfgoedverordening voldoet niet aan de Erfgoedwet. Hierdoor is (on)roerend cultureel erfgoed niet goed beschermd.

5. Is het een begrotingswijziging?

Met de voorgestelde wijzigingen zijn geen financiële consequenties gemoeid.

TOELICHTING EN UITVOERING

6. Beleidskader

De Erfgoedverordening vormt de feitelijke juridische basis voor het instellen van de commissie ruimtelijke kwaliteit of een andere commissie die als rechtsopvolger hiervan kan worden gezien. Wanneer de Omgevingswet in werking treedt (naar verwachting 1-1-2022) valt het instellen van een adviescommissie dan onder de Omgevingswet. Deze gemeentelijke verordening is op haar beurt gestoeld op art. 3.16 en art. 9.1 van de Erfgoedwet. De Erfgoedwet is in werking getreden op 1 juli 2016 (overgangsrecht met betrekking tot onder meer de Monumentenwet 1988, oud art 15.1). Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet vervalt het overgangsrecht van de Erfgoedwet en komen onderdelen rechtstreeks ofwel onder de Omgevingswet, ofwel onder Erfgoedwet, te vallen. Het instellen van een adviescommissie, zoals de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit (CRK), valt onder de Omgevingswet. In deze wet wordt alleen over rijksmonumenten gesproken. De gemeente is bevoegd om de taken een breder kader te geven (b.v. erfgoedbeleid, gemeentelijke monumenten, archeologie, ruimtelijke kwaliteit, beschermde gezichten e.d.) De commissie van de gemeente Buren heeft dit adviesrecht al. Praktisch gezien zal dit een voortzetting van de huidige adviespraktijk betekenen. De commissie en haar bevoegdheden en de commissieleden moeten voor de Omgevingswet ingaat, worden herbenoemd. Hiervoor moet in het komende jaar 2021 een raadsbesluit worden genomen. Als

dit niet wordt gedaan, dan beschikt de gemeente niet meer over een rechtsgeldige adviescommissie op het vlak van monumenten en welstand in brede zin.

7. Effectmeting, planning en evaluatie

Het functioneren van de Erfgoedverordening wordt met regelmaat geëvalueerd. De Omgevingswet en het daaraan gelieerde juridische instrumentarium zal naar verwachting de Erfgoedverordening in 2022 gaan vervangen.

8. Financiën

Met de voorgestelde wijzigingen zijn geen financiële consequenties gemoeid.

9. Communicatie

Het besluit tot vaststelling van een nieuwe Erfgoedverordening wordt op de wettelijke voorgeschreven manier bekendgemaakt. Na het genomen besluit zal de 'Erfgoedverordening Buren 2021' zes weken ter inzage gelegd worden. Hierbij moet in gedachten worden genomen, dat vanwege coronamaatregelen mogelijk beperkingen zijn om de verordening op papier, dan wel digitaal, in het gemeentehuis in Maurik in te zien zijn. Dat betekent dat er extra zorg voor moet worden gedragen aan de bekendheid van de ter inzage termijn van de nieuwe erfgoedverordening. Dit kan door middel van de plaatselijke weekbladen, de gedrukte pers, en op de gemeentelijke website. Binnen de termijn van 6 weken kunnen zienswijzen worden ingediend.

10. Burgerparticipatie

In het proces zijn de monumentencommissie, Commissie Ruimtelijke Kwaliteit (welstand- en monumentencommissie) en medewerkers van de ODR (adviseur Archeologie en adviseur Cultuurhistorie) betrokken.

11. Deregulering

De Erfgoedverordening Buren 2021 is als een opmaat naar de Omgevingswet te beschouwen, omdat deze op termijn wordt opgenomen, tezamen met een herbenoeming van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en de commissieleden, in het door de gemeente Buren op te stellen Omgevingsplan.

12. Achtergrondinformatie

De gemeente Buren voert een actief erfgoedbeleid, dat o.a. uitgebreid is verwoord in de Welstandsnota en het archeologiebeleid. De Erfgoedverordening moet daarbij in de pas blijven lopen.

Bijlagen:

- Raadsbesluit
- Erfgoedverordening Buren 2021

Inlichtingen bij:

Naam	R. De Wit
Team	Ruimte